

Jij krijgt van mij een wit paard cadeau

Amalia de Tena

Jij krijgt van mij een
wit paard cadeau

Vertaald uit het Spaans
door Els Pelgrom

Ambo|Anthos
Amsterdam

Het gedicht 'Daar ik voor Dood niet stoppen kon' op p. 279 komt uit:
Emily Dickinson, *Verzamelde gedichten*, vertaling Peter Verstegen.
Amsterdam: Uitgeverij Van Oorschot, 2011.

Deze uitgave kwam tot stand met medewerking van Van Grunsven
Creative Management, zie ook www.vangrunsvencm.com.

ISBN 978 90 263 5905 7
© 2022 Amalia de Tena
Vertaling Els Pelgrom
Omslagontwerp Nanja Toebak
Schilderij omslag © Antonio Fuertes

Verspreiding voor België:
Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor mijn lieve zoon Pablo

1

Ik ga niet huilen. Ook al wordt het donker en komt niemand me halen. Slimme meisjes huilen niet, zegt papa. Slimme meisjes leggen uit wat er aan de hand is, zodat grote mensen kunnen helpen. Als je gaat huilen en schreeuwen krijg je de hik en stroomt er snot uit je neus. En dan duurt het wel een uur voordat je uit je woorden kunt komen en begrijpen ze nog geen bal van wat je zegt.

Mijn zus María del Mar en ik weten dat we, als we de weg kwijt zijn, iemand op straat moeten aanspreken en onze doopmedaille moeten laten zien. Die is van goud. Op de mijne staat aan een kant de Maagd afgebeeld, en als je hem omdraait staat er *Ana de Sotomayor*, en daar vlak onder *17-11-1957*, dat is de dag waarop ik geboren ben. Nadat ze hem goed hebben bekeken, brengen de mensen je naar de politie, en die kunnen je ouders zoeken en ze bellen zodat ze je komen halen. Maar hier midden op zee is er niemand die me naar de politie kan brengen, en ik ben echt heel erg bang. Ik zie de mensen in de verte steeds kleiner worden. Misschien komt er straks een haai die mijn benen afbijt en dan bloed ik dood. Ik kan me maar beter niet bewegen, dan valt de haai me niet aan en gaat hij weer weg. De kleine

mensen in de verte lijken op de Lilliputters uit het verhaal van Gulliver, dat is mijn lievelingsboek. Als ik in dat land was zouden ze me met touwen vastmaken en me terug naar het strand slepen.

De opblaaseend hebben ze gisteren voor me gekocht, al zegt mama dat het een zwaan is. In de winkel hadden ze zwembanden in allerlei kleuren en vormen. Ik vond de zwaan het mooiste, María del Mar koos die ook. Ze is een echte na-aper, ze doet me in alles na.

Vanochtend heeft mama ons geholpen de zwembanden op te blazen en zijn we met de zwanen om ons middel naar het strand gegaan. Mijn neefjes en Maribel stonden voor het strandhuisje op ons te wachten. Omdat de nek van de zwaan heel dik is, zag ik niks en knalde ik keihard ergens tegenaan. Ze lachten me allemaal uit. Ik was zo kwaad dat ik het water in ben gegaan zonder eerst aan Angelita te vragen of dat mocht. En natuurlijk ben ik met dit heerlijke zonnetje in mijn zwaan in slaap gevallen.

Nu ben ik heel ver van het strand en mama is vast en zeker aan het huilen en me aan het zoeken en Angelita op haar kop aan het geven. Zij is ons kindermisje, zij moet op ons letten. Papa is vast ook heel erg geschrokken. Misschien stort hij zich in het water om me te komen redden. Hij maakt zich altijd zorgen dat ons iets ergs overkomt, zoals wat met mijn oom-die-arme-José is gebeurd. Daarom mogen we niet op de hoge stoelen klimmen, niet zwemmen waar je niet kunt staan, niet de straat oversteken zonder de hand van een groot mens vast te houden, geen pinda's eten omdat we erin zouden kunnen stikken en niet knippen met een echte schaar.

De schaar is opgeborgen in een keukenla die op slot zit. Een paar dagen geleden zag ik dat de la openstond en heb ik de schaar eruit gepakt. Ik wilde een paar rozen afknippen in de

tuin. Papa betrapte me en pakte hem af. Later die middag gaf hij me een cadeautje dat in papier met kleurige ballonnen was verpakt. In het pakje zat een plastic schaar voor kleuters. Ik bedankte papa, omdat mama ons heeft uitgelegd dat je zo laat zien dat je goed bent opgevoed. Bij elk cadeautje moet je een blij gezicht trekken, zelfs al vind je er niks aan. Mijn nieuwe schaar brak in tweeën toen ik er een roos mee afknipte, een blauw stuk plastic vloog weg en belandde in het oog van Dostojevski. Het scheelde weinig of dat arme dier had een oog moeten missen. Stel je voor, een kat met die rare naam die papa hem heeft gegeven en dan ook nog met een kapot oog. Van schrik liet ik de roos vallen, ging erbovenop staan en trapte hem plat. Mama zette de geknakte bloem in een vaas, gaf me een dikke kus en zei dat hij prachtig was. Mama is goed opgevoed.

Mijn neus voelt verbrand aan. Hij is vast al zo rood als een tomaat en gaat straks helemaal vervellen. En als mijn hele lijf nou eens verbrandt en ik doodga? Dan leggen ze me vast en zeker in een open kist in de kerk in mijn nieuwe blauwe ruitjesjurk. Papa en mama gaan in het zwart. María del Mar zal spijt krijgen dat ze dezelfde opblaaszwaan als ik heeft uitgekozen en in snikken uitbarsten, en wie weet zal ze zelfs sorry zeggen, als haar hoofd ernaar staat. Zuster Francisca komt ook en die zal berouw hebben omdat ze me straf heeft gegeven toen ik alle uitkomsten van de rekensommen uit mijn duim had gezogen. Mijn vriendinnen zullen zuchten van verdriet en mijn onzichtbare geest zal van bovenaf zien hoeveel ze allemaal van me houden. Na een uur zal mijn onzichtbare geest afdalen naar de kist waarin mijn lichaam ligt en er opnieuw in kruipen. Ik zal wakker worden en weer levend zijn. Ze zullen allemaal klappen en dolblij zijn. Mijn vriendin Merceditas vertelde me dat dit een keer is gebeurd met een

meisje dat heel lief was, en dat ze haar heilig hebben verklaard toen ze na haar dood weer wakker was geworden.

Ik zie dat papa snel naar mij toe zwemt. Hij maakt gebaren naar me, zijn open hand lijkt op een zeester. Hij roept de hele tijd 'Ana! Ana!' Als hij bij me is zegt hij dat ze zich rot zijn geschrokken en dat iedereen me aan het zoeken was. Hoe heb ik het in mijn hoofd gehaald om in slaap te vallen in een opblaas-zwaan? Hij doet of hij boos is, maar ik weet dat hij blij is dat ik niet ben verdronken.

Papa is blond, en heel knap en lang. Hij kan goed zwemmen omdat hij sterke armen heeft, die zijn bedekt met kleine haartjes die in de zomer een gouden kleur krijgen en me doen denken aan de vonkenregen die Tinkelbel uit *Peter Pan* achter zich laat als ze door de lucht vliegt.

Hij pakt me zo stevig vast dat het pijn doet en zegt alleen maar: 'Ana, mijn meisje. Ana, mijn meisje.' En dat de hele tijd. Ik sla mijn armen om hem heen en ben al niet meer bang. Hij krijgt tranen in zijn ogen, maar misschien zijn het ook wel waterdruppels. Ik weet het niet zeker.

'Slimme vaders huilen niet,' zeg ik tegen hem.

'Zo kan-ie wel weer, kleine wijsneus,' antwoordt hij. Dan duwt hij mijn zwaan voor zich uit, die zo een soort speedboot wordt, en in een wip zijn we weer op het strand.

2

De twee dingen die ik het allerleukste van de wereld vind zijn touwtjespringen op straat met mijn vriendinnen en de zomer-vakanties hier in Chipiona.

Dit jaar zijn we met papa's nieuwe auto gekomen. Hij is wit en

heeft een dak dat open kan. Toen mijn vriendinnen hem zagen, viel hun mond open. Niemand in onze straat heeft zo'n mooie auto. Papa is aardig tegen mijn vriendinnen, ze mogen een blokje om rijden met ons. Ze schreeuwden toen ze de wind vol in hun gezicht kregen en ze grepen zich vast omdat ze bang waren dat ze weg zouden worden geblazen, zo hard waaide het. Mama is niet blij met de nieuwe auto. Ze werd boos op papa toen die hem kocht en zei dat hij op een verwend kind leek. Mama noemt hem altijd een verwend kind, ook al is papa minstens dertig. Elke keer dat ze dat zegt, trekt papa de deur met een klap achter zich dicht en gaat hij weg. Dan roept mama: 'Straks moeten we nog onder een brug wonen!' en sluit ze zich op in de slaapkamer en huilt. Ik begrijp niet wat mama toch heeft met dat onder een brug wonen. Ze zegt soms rare dingen als ze boos is.

Oom Miguel heeft ook een auto, maar daarvan kan het dak niet open en hij is een stuk ouder dan die van papa. Oom Miguel, tante Maruchi en mijn kleine neefjes Miguelito en Javi gaan elke zomer met ons mee naar het strand. Dit jaar is ook mijn nichtje Maribel meegekomen. Papa en mama nemen haar mee omdat mijn tante Isabel en haar man arm zijn en niet op vakantie kunnen. Ik houd veel van tante Isabel, ook al is ze voor alles bang. Als het onweert haalt ze alle stekkers uit het stopcontact en moeten Maribel en ik samen met haar in bed gaan liggen en onder het laken de rozenkrans bidden totdat de donder en de bliksem ophouden. Bij elke donderslag slaakt ze een gilletje en spert ze haar ogen open. Daarvan krijgen wij de slappe lach en dan wordt ze kwaad. Mama zegt dat tante Isabel zo bang is vanwege de oorlog. Toen gooiden de slechteriken bommen op de huizen, die klonken net als donderslagen. Dan holden mama en haar broertjes en zusjes naar de kelder van hun buurvrouw Paquita om te schuilen. Tante Isabel was zeven toen de oorlog

begon. Op een dag vielen er een heleboel bommen en vergat mijn opa haar mee naar de kelder te nemen. Zij verschool zich onder de tafel en plaste op een kist met aardappelen die haar ouders daar bewaarden. Mama zegt dat mensen het soms in hun broek doen als ze bang zijn.

Angelita is erg op Maribel gesteld omdat ze nooit klikt over ‘de geheimen’. Een van de geheimen is dat ons kindermisje verliefd is op de geraamteman van de bezemtrein hier op de kermis. Daarom laat hij ons in de trein zonder dat we hoeven te betalen en geeft hij ons een heleboel bezems. Het zijn kleine speelgoedbezems en we hebben er al minstens vijftig op onze binnenplaats liggen. Onze vrienden en vriendinnen zijn jaloers omdat je ze niet in de winkel kunt kopen. De geraamteman geeft je er klappen mee als de trein door de tunnel gaat en dan moet je ze van hem afpakken. Ons geeft hij alleen zachte klappes en hij laat ons de bezems altijd afpakken. Natuurlijk, hij is de verloofde van Angelita en daarom worden wij voorgetrokken.

Ik moet lachen als Angelita en de geraamteman elkaar een kus geven. Ze denken dat wij ze niet zien, maar we bespioneren ze. Ze kussen elkaar op de mond. Daarom is het ook zo’n groot geheim. En Maribel, die van ons drieën de oudste is, zegt dat je geen twee verschillende verloofden op de mond mag kussen.

Angelita heeft in Mérida nog een andere verloofde, die soldaat is. Dat van die soldaat mogen we niet aan de geraamteverloofde vertellen. En dat van die geraamteverloofde mogen we niet vertellen aan de soldaat. Wat een gedoe! We hebben beloofd dat we daar nooit over zullen klikken, maar ik ben bang dat ik me een keer vergis.

De belofte over de geheimen hebben we een poosje geleden op de binnenplaats gedaan. We zwoeren met onze handen uit onze zakken om niet te klikken. Dat liet Angelita ons doen om

er zeker van te zijn dat we niet stiekem onze vingers kruisten. Dan is de eed niet geldig.

Het tweede geheim is dat María del Mar zich een paar dagen geleden op de kermis uit een vliegtuigje heeft laten vallen. Het had weinig gescheeld of ze was dood geweest. Gelukkig werd ze gered door Angelita's geraamteverloofde.

María del Mar was gaan schreeuwen: 'Ik wil erin, ik wil erin!' En toen moest Angelita haar er wel in laten zodat ze zou ophouden met schreeuwen. Als María del Mar begint te schreeuwen kunnen je trommelvliezen scheuren. Toen ze hoog in de lucht in het vliegtuigje zat, begon ze te schreeuwen: 'Ik wil eruit! Ik wil eruit!'

En ze liet zich eruit vallen! Ze bleef hangen aan een stang. Toen moesten ze de vliegtuigjes stilzetten en is de geraamteverloofde over alle stangen naar boven geklommen, heeft haar stevig vastgepakt en haar naar beneden gedragen. Er stonden veel mensen te kijken toen de geraamteverloofde María del Mar redde. Ze stonden daar allemaal met open mond en zeiden: 'Oooh!' Ik hield mijn handen voor mijn ogen, zo bang was ik.

'Dit geheim kunnen we sowieso aan helemaal niemand vertellen,' zei Angelita.

Als we het aan mama vertellen begaan we een grote zonde, en bovendien zal de verloofde van Angelita ons dan alle bezems afpakken.

Mama is op haar tenen onze kamer binnengeslopen. Het was waarschijnlijk drie uur of misschien wel zes uur in de ochtend. Ze heeft me in haar armen genomen, in de auto gelegd en met een deken toegedekt. Daarna heeft Angelita María del Mar gehaald en naast me neergelegd.

Toen kwam Manoli naar buiten rennen en zei tegen papa:

‘Meneer Luís, het is ook weer niet nodig om nu diréct te ver-
trekken.’

Ik heb net gedaan of ik sliep, maar het liefst had ik mijn ar-
men om mama heen geslagen en haar een heleboel kusjes gege-
ven zodat ze zou ophouden met huilen. Manoli is de eigenaresse
van het huis waar we in de zomervakanties wonen en zij woont
op de begane grond. Mama zei op alles: ‘Ik begrijp het, ik begrijp
het’ en ‘Maakt u zich geen zorgen.’ Manoli huilde ook, ze droog-
de haar tranen met een witte zakdoek en herhaalde de hele tijd:
‘Ja, als we de huur niet krijgen, kunnen we zelf ook niet eten.’

Papa zei niks. Hij zat voorin en wachtte tot hij kon wegrijden.
Omdat het nog donker was kon ik alleen een rond, roodgloeiend
lichtje zien: dat was het puntje van zijn sigaret. Angelita had de
koffers in de achterbak gelegd. Ze ging tussen mijn zus en mij
in zitten en drukte ons tegen zich aan.

‘En Maribel?’ vroeg ik haar.

‘Die blijft nog een paar dagen bij jullie oom en tante.’ Daarna
begon ze heel zachtjes te zingen:

*Drie kleine bladeren, die zitten aan de boom
Eén aan een tak, twee onderaan de stam
Twee onderaan de stam, onderaan de stam.
Laat de wind ze wiegen,
Ze wiegen, ze wiegen heen en weer,
Ines, Ines, Inesje, Ines...*

Toen we in Mérida aankwamen was het dag.

‘En onze bezems?’ vroeg ik aan Angelita.

‘Luister, Ana, omdat jullie er zoveel hebben gewonnen pas-
ten ze niet allemaal in de auto. Volgende zomer kunnen jullie
er weer mee spelen.’

Ik heb net gedaan of ik haar geloofde, maar ik denk niet dat we terug kunnen naar Chipiona voordat we genoeg geld hebben om Manoli te betalen.

3

Elke keer als mama naar de avondmis van acht uur gaat, krijgen we bezoek van het spook met de groene ogen. Wanneer we hem horen verstoppen we ons in de werkkamer, naast de kast met geweren. Dat moet van María del Mar, die niet weet dat een spook echt niet bang is voor een geweer. Spoken kunnen alleen vernietigd worden met speciale apparaten, door spokenjagers. María del Mar zegt dat ik er niets van begrijp. Dat ik nog kleiner ben dan een microbe en dat het erom gaat ze aan het schrikken te maken. Ze begrijpt niet dat het spook daar de schouders bij ophaalt. De gewerenkast is afgesloten met een sleutel, die papa ergens heeft verstopt.

Het begint altijd op dezelfde manier: met het geluid van kettingen die over de grond slepen. De deur gaat open en dan zien we het spook rondjes door de hele kamer draaien terwijl hij 'Boeeeh!' roept... En dan moet hij zo hard en hysterisch lachen dat je haren er recht van overeind gaan staan. Daarna verdwijnt hij weer. Wij blijven stil zitten totdat Angelita ons komt redden. We roepen haar heel vaak, maar het duurt altijd lang voordat ze komt. Dat komt doordat het spook haar in de voorraadkast opsluit, en ook al probeert ze hem te slaan – want ze is heel sterk en ook dapper –, het haalt niets uit. Spoken hebben geen lichaam en daarom doen klappen hun geen pijn. Als Angelita uiteindelijk weet te ontsnappen en ons komt halen, zitten haar haren in de war en zijn er knopen van haar bloes los door het gevecht

met het spook. Ze haalt heel snel adem en maakt rare geluiden. Daarna brengt ze ons naar bed. Ik vraag haar dan of ze nog een poosje bij ons wil blijven, maar we weten dat dat niet kan omdat ze voor papa moet zorgen.

Laatst hoorden we geluiden uit de grote slaapkamer komen. We dachten dat het spook papa aanviel. We wisten niet wat we moesten doen en daarom pakten we het grote kruisbeeld en een streng knoflook, want je weet maar nooit. Zo doen ze dat in *Dracula*-films en de vampiers weten niet hoe snel ze weg moeten komen, zo bang zijn ze daarvoor. Ik weet niet of het ook bij spoken werkt. Toen we de slaapkamer binnengingen was Angelita met papa onder de lakens naar dat stomme spook aan het zoeken. Ze waren helemaal bezweet en ze leken doodmoe, ze hadden moeite met ademen. Ten slotte barstten ze in lachen uit. Ik geloof dat ze het grappig vonden om ons daar zo te zien staan met een handvol knoflook. Ik weet het niet... We wilden het aan mama vertellen maar Angelita zei dat het ook een geheim is, dat het spook boos kan worden als we er iets over zeggen, en dat hij dan elke nacht terug kan komen en ons misschien wel vermoordt.

Mama heeft Angelita ontslagen. Ze heeft tegen haar gezegd dat iemand die zo vies is niet voor haar dochters kan zorgen. Ze heeft Angelita's koffer op de stoep gezet en de deur voor haar neus dichtgeslagen. Daarna heeft ze zich opgesloten in de slaapkamer en is papa de straat op gegaan, waarbij hij de deur met een klap achter zich dichttrok.

Ik vind het helemaal niet leuk dat mama tegen Angelita zei dat ze vies is. Misschien was het omdat ze laatst had overgegeven en toen haar uniform vies had gemaakt. Ik vond het niet vies omdat ik heel erg van haar houd. Omdat Angelita zo hard

moest huilen en maar naar de plas kots midden in de gang bleef kijken, heb ik haar een heleboel kusjes gegeven en mijn armen om haar heen geslagen. Haar buik was helemaal opgezwollen. Volgens mij had ze een verstopping. Ik vroeg haar of ik de emmer kon halen om haar te helpen met het dweilen van de vloer. Op dat moment kwam mama al met de emmer en de dweil aanlopen en zei: 'Laat haar het zelf opdweilen.'

Ik hield mijn mond want ik had mama nog nooit zo kwaad gezien.

Angelita liet de dweil langzaam in de emmer zakken en begon zonder te klagen alles op te dweilen. Plotseling moest ze weer overgeven en toen ik haar wilde helpen, zei mama: 'Ga naar je kamer, Ana.'

Door de kier van de deur zag ik dat ze op een rare manier naar Angelita keek, die met een piepstemmetje zei: 'De vlek gaat er niet uit, mevrouw.'

En toen zei mama: 'Er zijn vlekken die er nooit meer uit gaan, Angelita.'

Heel vroeg de volgende ochtend werd ik wakker van papa's geschreeuw. Ik ben op mijn tenen naar de deur van de slaapkamer gelopen en heb goed geluisterd.

'Je bent vast blij, Eugenia. Je hebt haar zomaar op straat gooid.'

En toen antwoordde mama: 'Ik had nooit gedacht dat Angelita zich zou gedragen als een h...'

Ik durf niet te herhalen wat ze zei. Ik was stomverbaasd dat mama zo'n vies woord gebruikte. Ze vloekt ook nooit. Papa wel. Hij gebruikt de hele tijd vieze woorden, maar wij mogen ze nooit zeggen. In plaats van 'poepen' moeten wij 'een grote boodschap doen' zeggen. Ik rook een keer een verschrikkelijke stank waar ik zowat in stikte, en toen ik tegen mijn buurmeisje Feli zei dat

ze ‘een windje’ had gelaten, bleef ze er bijna in van het lachen. Zij zegt ‘een scheet laten’ zonder een spier te vertrekken. Soms zegt ze een heleboel keer achter elkaar ‘scheet’ om me te pesten. Ik doe net of ik boos word. Ze weet niet dat ik me, als ik verdrietig ben, voorstel dat ze ‘scheet’ zegt en dat ik me dan kapot lach.

Die ochtend, nadat ik terug in bed was gekropen, heb ik me haar minstens tachtig keer zo voorgesteld.

4

Het stortregent en papa heeft ons verboden naar school te gaan. Dat doet hij altijd als het regent. Omdat hij niet werkt verveelt hij zich en heeft hij liever dat we thuisblijven om hem gezelschap te houden. María del Mar en ik vinden het niet leuk, maar we zeggen niks. Later op school krijgen we straf want het is lastig aan zuster Francisca uit te leggen waarom papa ons niet naar school laat gaan als het regent. Al vindt ze het eigenlijk niet eens echt vreemd, papa staat er al een tijd om bekend dat hij een rare is en daar schaam ik me voor. Tegen hem zeggen ze niks omdat ze bang voor hem zijn. Papa kan heel kwaad worden en als hij boos is gooit hij soms dingen kapot.

De eerste keer dat hij op school door het lint ging, was toen mijn zus haar spaarpot brak, waarin het geld zat voor de kinderen op de wereld die honger hebben. Hij was van aardewerk en had de vorm van het hoofd van een Chinees, maar ik geloof niet dat hij op een echte Chinees leek – al heb ik er nog nooit eentje in het echt gezien –, hij had een raar gezicht en een veel te gele huid. Degene die zijn ogen had geschilderd had echt geen flauw idee, het waren twee te dunne sneetjes waar onmogelijk licht doorheen kon. Als Chinezen zulke ogen hadden zouden ze constant

overal tegenop knallen. Ik had als spaarpot gelukkig de Afrikaan uitgekozen die wél op een echte Afrikaan leek. Maar om terug te komen op het ongeluk van mijn zus: het schijnt dat ze op de stoep aan het springen of rennen was, dat weet ik niet zeker, dat ze toen is gestruikeld en gevallen, en dat het gele hoofd in meerdere stukken is gebroken. Ze kwam thuis met bloedende knieën en met de brokstukken van de Chinees in haar handen. Mama schrok zich een ongeluk. Mijn zus huilde en wilde niet dat mama pleisters op haar knieën zou plakken, ze wilde alleen maar dat we haar hielpen om de spaarpot te repareren. Ik zag meteen dat de Chinees niet meer te redden viel en dat zei ik ook voorzichtig tegen María del Mar. Dat was geen goed idee, want ze begon te schreeuwen: ‘Zuster Francisca! Zuster Francisca!’ Ze dacht dat de non haar in de rattenkamer zou opsluiten als ze zonder de Chinees naar school zou gaan. Zuster Francisca is doodeng... Je moet met haar geen grappen proberen uit te halen. Ik hoef haar naam maar te horen, of ik begin al te trillen als een riet.

Papa trof ons aan terwijl we met zijn drieën op de vloer zaten en probeerden de stukken geel aardewerk aan elkaar te lijmen. Mijn zus huilde nog steeds en riep: ‘Zuster Francisca! De rattenkamer!’ Mama streefde haar haren en moedigde ons aan om het te blijven proberen. Mama is heel lief, ze wordt nooit boos en is de mooiste moeder van de hele school. Uiteindelijk zat de Chinees helemaal schots en scheef in elkaar, en hoezeer mama ook haar best deed mijn zus over te halen hem zo, aan elkaar gelijmd, mee naar school te nemen, dat zag María del Mar helemaal niet zitten. Ze wilde niet meer terug naar de Josefina’s. Ze wilde naar een andere school, die de Escolapia’s heet.

‘Wat zullen we nou krijgen!’ schreeuwde papa. ‘Ik dacht dat ik mijn dochters naar school had gestuurd, niet naar een concentratiekamp!’

En hij begon over de oorlog en over de concentratiekampen waar de joden nog meer honger hadden gehad dan de kindertjes in Afrika, en over onze koning die in Portugal woonde omdat Franco hem niet naar Spanje liet terugkeren, en dat hij de koning veel aardiger vond dan Franco, die een boerenlul was. Toen hij klaar was met deze ingewikkelde uitleg keek hij mama aan en zei: 'Morgen breng ik de kinderen naar school en die fascistische gaat naar me luisteren! En ruim godverdomme die klote-Chinees op, ik wil hem hier niet meer zien!'

De volgende morgen liep papa om negen uur met ons mee naar school. María del Mar bleef maar huilen en mama had me overgehaald om de Chinees te dragen, die er verschrikkelijk uitzag, vol met lijm en plakband. Mijn zus, die enorm verwend wordt omdat ze een zevenmaands kindje is, had ze de Afrikaan gegeven, die er nog als nieuw uitzag. Ja, omdat ik bij mijn geboorte drie kilo en zevenhonderd gram woog moet ik van alles de schuld op me nemen. Ik was doodsbang, misschien zou de non wel denken dat ik de spaarpot kapot had laten vallen.

Papa stapte de klas binnen met een bankbiljet in zijn hand. De les was al begonnen, zuster Francisca schrok zich dood bij de aanblik van mijn vader, die schreeuwde dat ze, als ze zo dol was op die hoofden van Chinezen en Afrikanen, er met dit geld nog een heleboel bij kon kopen maar dan wel van plastic, omdat mijn zus er bijna in was gebleven toen ze de spaarpot heel probeerde te houden. En daarna begon hij over de concentratiekampen en ook nog over Franco... Zuster Francisca zag zo wit als een doek. Misschien dacht ze wel dat ze met het aannemen van het biljet een doodzonde zou begaan. Toen ze daar zo besluiteloos bleef staan, smeed papa het geld voor haar neer, liep het lokaal uit en trok de deur met een klap achter zich dicht. Zo doet hij altijd als hij tekeergaat. Hij schreeuwt en vloekt en daarna

vertrekt hij met slaande deuren. Ja, omdat hij nooit straf krijgt...

De non keek ons aan, we wisten zo goed als zeker dat we niet aan een stevige uitbrander zouden ontsnappen en ook niet aan de rattenkamer, maar ze zei niks. María del Mar ging in haar bankje zitten. Zuster Francisca bracht me naar mijn klas. Ik gedroeg me de rest van de dag keurig.

Ik weet niet waarom papa toch steeds met bankbiljetten loopt te wapperen. Hij vindt het leuk om erover op te scheppen hoe rijk hij is, hoewel dat vroeger was, want we hebben geen geld meer en mama werkt nu als secretaresse op het kantoor van oom Miguel. Ik begrijp het, want iemand moet het geld verdienen, maar wat ik niet leuk vind is dat ze nu bijna nooit meer thuis is en ons niet kan helpen met ons huiswerk. Mama kan ons beter dan wie ook uitleggen hoe je moet optellen en aftrekken en ze schreeuwt nooit tegen ons als we een fout maken.

Als het regent en papa ons niet naar school laat gaan, spelen we poker. We zetten in met kikkererwten omdat hij bang is dat we aan het spel verslaafd zullen raken en dat we als we later groot zijn in de gevangenis belanden of op straat moeten gaan bedelen. Misschien heeft hij al zijn geld wel verloren met kaartspelen en gaat hij daarom nooit meer uit, en haalt hij ook nooit meer een pak bankbiljetten tevoorschijn om al zijn vrienden een rondje te geven in Café Sebastián. Ik vind het daar geweldig, het is de enige bar waar ze Sugus-snoepjes verkopen. Die zijn echt heerlijk. Vroeger nam papa ons op zondag vaak mee en kocht hij een pakje. Het zijn snoepjes om op te kauwen, in allerlei kleuren. In elk pakje zitten er tien en elke smaak heeft een andere kleur, de rode smaken naar aardbeien, de oranje naar sinaasappels... Wat ik raar vind, is dat die met ananassmaak blauw zijn. Mijn zus zegt dat ze niet geel kunnen zijn omdat je ze dan door elkaar haalt met de snoepjes met citroensmaak,

daar heeft ze gelijk in. Wij verslonden de snoepjes binnen een paar minuten, het hele pakje. Ze waren zo lekker dat we niet konden stoppen. Ondertussen dronk papa een paar glazen wijn met zijn vrienden.

Don Gregorio, de pastoor van de Santa Eulalia-kerk, kwam er ook vaak. Don Gregorio is heel dik, hij moet op zijn minst honderd kilo wegen. Hij heeft zo'n opgeblazen buik dat hij bijna niet in zijn soutane past. Hij eet ook echt ontzettend veel, drinkt wijn, en soms ook whisky. Als ik zag dat hij zich helemaal volpropte met tapas en het ene glas wijn na het andere achteroversloeg werd ik altijd boos. Ik durfde het niet tegen papa te zeggen omdat het zijn vriend is, maar in zijn preken had don Gregorio het altijd over de arme kindertjes in Afrika en dat die zoveel honger leden. De parochie hangt vol met foto's van blote kinderen met grote, droevige ogen. Het ergste van alles zijn hun opgeblazen buiken, die komen niet van te veel eten, vertelde mama, maar door een ziekte met een rare naam die je krijgt als je erge honger hebt. Don Gregorio zegt dat we grote egoïsten zijn, omdat we alles hebben en het niet delen met de kindertjes in Afrika. Hij vraagt ons om een aalmoes te geven als ze tijdens de mis de schaal laten rondgaan. Met dat geld kopen ze dingen voor de kinderen in de derde wereld, zegt hij, en dan denk ik aan de gebakken inktvisringen en de ham uit Café Sebastián. Waarom sturen ze die niet naar Afrika? Don Gregorio zou best twintig kilo kunnen missen, hij is echt een enorme dikzak.

Papa heeft ons een heleboel pokertrucs geleerd. Hij zegt dat de kaarten die je krijgt niet het belangrijkste zijn, maar het gezicht dat je trekt wanneer je ze bekijkt. Ze mogen nooit aan je merken dat je slechte kaarten hebt, maar je mag ook niet glimlachen als het goeie zijn. Daarom hebben de echt grote spelers altijd een zonnebril op, zodat je niet kunt zien hoe ze kijken.